

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 20 Απριλίου 2022

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ**Κείμενο 1: Μη λογοτεχνικό κείμενο****ΠΟΛΕΜΟΣ: Ποτέ μην υποτιμάτε την ανθρώπινη βλακεία.**

Οι τελευταίες δεκαετίες ήταν η πιο ειρηνική περίοδος στην ανθρώπινη ιστορία. Ενώ στις πρώιμες αγροτικές κοινωνίες η ανθρώπινη βία ήταν η αιτία μέχρι και για το 15% των θανάτων και στον 20ο αιώνα για το 5%, σήμερα ευθύνεται μόλις για το 1%. Ωστόσο, από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και μετά η παγκόσμια κατάσταση επιδεινώνεται ταχύτατα, η πολεμοκαπηλία έχει γίνει ξανά της μόδας και οι στρατιωτικές δαπάνες απογειώνονται. Τόσο οι απλοί άνθρωποι όσο και οι ειδικοί φοβούνται ότι όπως το 1914 η δολοφονία ενός αυστριακού αρχιδούκα άναψε τη σπίθα του πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, έτσι και στο σήμερα κάποιο επεισόδιο σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου μπορεί να πυροδοτήσει μία παγκόσμια σύγκρουση [...].

[Στον 21ο αιώνα ο πόλεμος είναι μία ζημιογόνος «επιχείρηση» για όλους από κάθε άποψη. Οικονομικά δεν συμφέρει κανέναν, αφού το κόστος των επιχειρήσεων και αυτό των υποδομών που καταστρέφονται καθιστά ασύμφορη την όποια πολεμική δραστηριότητα. Δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε τα χιλιάδες αθώα θύματα ενός πολέμου, μέσα σ' αυτά και τις ζωές όσων μάχονται εξ ανάγκης λόγω άνωθεν εντολών και καταλήγουν να θυσιάζονται αναίτια. Αν σ' αυτά προσθέσουμε και τον πόνο, την απόγνωση και την ψυχολογική κατάρρευση που επέρχονται λόγω της πρωτόγονης αυτής πράξης, καταλαβαίνουμε πως ο πόλεμος δεν έχει θέση στη ζωή μας. Αυτό, όμως, δεν μας εγγυάται απόλυτα την Ειρήνη.]

Δεν πρέπει να υποτιμάμε ποτέ την ανθρώπινη βλακεία. Τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο οι άνθρωποι έχουν την τάση να επιδίδονται σε αυτοκαταστροφικές πράξεις. [...] Πολιτικοί, στρατηγοί και λόγιοι αντιμετωπίζουν τον

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ3Γ(ε)**

κόσμο σαν μία μεγάλη παρτίδα σκάκι, όπου κάθε κίνηση γίνεται μετά από προσεκτικούς ορθολογικούς υπολογισμούς. Αυτό ισχύει μέχρι ενός σημείου. Ελάχιστοι ηγέτες στην ιστορία ήταν τρελοί με τη στενή έννοια της λέξης, ώστε να κινούν πόνια και ίππους στην τύχη. [...] Το πρόβλημα είναι ότι ο κόσμος είναι πολύ πιο περίπλοκος από μία σκακιέρα και η ανθρώπινη ορθολογικότητα δεν είναι επαρκής για να τον κατανοήσει πραγματικά. Έτσι, ακόμα και οι λογικοί ηγέτες καταλήγουν να κάνουν πολύ ανόητα πράγματα.

Πόσο πρέπει να φοβόμαστε το ενδεχόμενο ενός παγκοσμίου πολέμου; Καλό είναι να αποφεύγουμε τα άκρα. Από τη μία, σίγουρα ο πόλεμος δεν είναι αναπόφευκτος. Ο ειρηνικός τερματισμός του Ψυχρού Πολέμου αποδεικνύει πως, όταν οι άνθρωποι παίρνουν σωστές αποφάσεις, ακόμη και οι διαφορές ανάμεσα σε υπερδυνάμεις μπορούν να λυθούν ειρηνικά. [...] Από την άλλη, όμως, όταν οι χώρες θεωρούν τον πόλεμο αναπόφευκτο, ενισχύουν το στρατό τους, κλιμακώνουν τις «κούρσες» εξοπλισμών, αρνούνται τον συμβιβασμό σε οποιαδήποτε διαφωνία και υποπτεύονται ότι οι χειρονομίες καλής θέλησης είναι παγίδες, όλα αυτά κάνουν σίγουρο το ξέσπασμα του πολέμου.

Μία πιθανή θεραπεία για την ανθρώπινη βλακεία, που θα μπορούσε να επιφέρει μία ευρύτερη σύγκρουση, είναι μία δόση ταπεινότητας και ανεκτικότητας. Οι εθνικές, θρησκευτικές και πολιτισμικές εντάσεις επιδεινώνονται από το πομπώδες αίσθημα ότι το έθνος μου ή θρησκεία μου ή κουλτούρα μου είναι πιο σημαντικές στον κόσμο - επομένως τα δικά μου συμφέροντα προηγούνται από τα συμφέροντα όλων των άλλων ή και της ανθρωπότητας στο σύνολό της. Πως θα μπορέσουμε να εδραιώσουμε μια κουλτούρα ειρήνης κάνοντας τα έθνη, τις θρησκείες και τις πολιτισμικές ταυτότητες λίγο πιο ρεαλιστικές, ταπεινές και ανεκτικές σε σχέση με την πραγματική θέση που έχουν στον κόσμο;

Κείμενο του Yuval Noah Harari, 21 μαθήματα για τον 21^ο αιώνα, κεφ.11: «ποτέ μην υποτιμάτε την ανθρώπινη βλακεία». (Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης).

Κείμενο 2: Μη λογοτεχνικό κείμενο

Όταν τα παιδιά ονειρεύονται την “Ειρήνη”

“Αν έστω και ένα παιδί σε κάποια άκρη του κόσμου πεθαίνει από την πείνα ή από τον πόλεμο, τότε ο πολιτισμός μας έχει αποτύχει οικτρά” έγραψε ο Νίκος Καζαντζάκης, μια ρήση που επιβεβαιώνεται ξανά και ξανά, αυτή τη φορά σε χωριά και πόλεις της Ουκρανίας. “Εάν θέλουμε να διδάξουμε την πραγματική ειρήνη στον κόσμο, και να κάνουμε έναν πραγματικό πόλεμο στον πόλεμο, τότε πρέπει να ξεκινήσουμε από τα παιδιά” έλεγε ο Γκάντι.

Εκεί που οι πολιτικές μετουσιώθηκαν σε οβίδες συνθλίβοντας τη ζωή, και τη λογική κάτω από συντρίμια, εκεί που ο πόνος της απώλειας και του ολέθρου στοιχειώνει τις ψυχές, τα παιδιά δεν περνούν τα πρωινά τους στα θρανία, αλλά στα καταφύγια, παίρνοντας μαθήματα από τους μεγάλους για το τι θα πει καταστροφή και θάνατος. Για λογαριασμό εκείνων των παιδιών που η φωνή τους σκεπάζεται από τον καταιγισμό βομβαρδισμών και τις ιαχές του πολέμου, παιδιά από όλη την Ελλάδα υψώνουν από την πρώτη στιγμή τη δική τους φωνή, στέλνοντας με κάθε τρόπο που μπορούν να σκεφτούν το μόνο μήνυμα που έχει πλέον νόημα: “Όχι στον πόλεμο”.

Οι μαθητές του 8ου Δημοτικού Σχολείου Κοζάνης, θύμισαν τη ρήση του Καζαντζάκη, σχημάτισαν τη λέξη “Ειρήνη”, έχοντας για δικά τους “όπλα” τις μαθητικές τους τσάντες και άφησαν λευκά μπαλόνια στον αέρα, θέλοντας να μεταφέρουν με αυτό τον τρόπο την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο στα παιδιά του πολέμου. “Τα δικά μας όπλα δεν σκοτώνουν, δεν προκαλούν καταστροφή μονάχα διδάσκουν. Διδάσκουν την Ειρήνη και Αλληλεγγύη των λαών. «Όχι στον όλεθρο που προκαλεί ο πόλεμος των λαών» φώναξαν.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες του 27ου δημοτικού σχολείου Λάρισας, δεκατρία τμήματα, από την Α΄ τάξη μέχρι την ΣΤ΄ τάξη, έστειλαν ένα ηχηρό αντιπολεμικό μήνυμα συμπαράστασης και αλληλεγγύης προς όλα τα παιδιά – από όποια χώρα και αν προέρχονται – σχηματίζοντας με τις σχολικές τσάντες τους τα 13 γράμματα “Όχι στον πόλεμο”.

Οι μαθητές και μαθήτριες του 2ου ΓΕΛ Βριλησσιών έστειλαν δυνατό αντιπολεμικό μήνυμα, με αντιπολεμικούς στίχους του Μπέρτολτ Μπρεχτ που έγραψαν σε πανό «Στρατηγέ, ο άνθρωπος είναι χρήσιμος πολύ. Ξέρει να πετάει, ξέρει και να σκοτώνει. Μόνο που έχει ένα ελάττωμα: Ξέρει να σκέφτεται...», αναγράφεται στο πανό. Και «Στους νικημένους ο φτωχός λαός πέθανε από την πείνα. Στους νικητές ο φτωχός λαός πέθανε το ίδιο. Όχι στον πόλεμο» σημειώνουν οι μαθητές.

<https://www.lifo.gr/culture/design/alithino-prosopo-toy-polemoy-mesa-apo-10-dynata-skitsa>

Κείμενο που ανακτήθηκε από: **ERTNEWS.GR ΡΟΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ: 09/03, 11:40 μμ.**
Συντακτική ομάδα **ert.gr** (Διάσκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης).

Κείμενο 3: Λογοτεχνικό κείμενο

Φαντάσου

Το «*Imagine*» είναι τραγούδι σε σύνθεση και ερμηνεία του Άγγλου μουσικού Τζον Λένον των *Beatles* και αποτελεί τη μεγαλύτερη επιτυχία του καλλιτέχνη στη διάρκεια της σόλο καριέρας του. Οι στίχοι του τραγουδιού αποτελούν μια έκκληση για παγκόσμια ειρήνη.

Φαντάσου όλοι οι άνθρωποι
Να ζουν για το σήμερα

Φαντάσου όλοι οι άνθρωποι
Να ζουν τη ζωή με ειρήνη

Φαντάσου χώρες χωρίς διαφορές
-Δεν είναι δύσκολο να γίνει-
Τίποτα για να σκοτώσει ή να πεθάνει για κάτι

Φαντάσου όλοι οι άνθρωποι
Να Μοιράζονται όλο τον κόσμο

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

Δεν χρειάζεται απληστία ή πείνα
Μια αδελφότητα ανθρώπων

Εσύ
Μπορείς να πεις ότι είμαι ονειροπόλος
Αλλά δεν είμαι ο μόνος
Ελπίζω μια μέρα να έρθεις μαζί μας
Και ο κόσμος θα ζήσει σαν ένα.

(Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης)

Παρατηρήσεις

- A)** Να αποδώσετε συνοπτικά σε 70-80 λέξεις τους παράγοντες που κατά το συγγραφέα του Κειμένου I μπορούν να οδηγήσουν σε πόλεμο, εστιάζοντας στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου.

Μονάδες 15

- B1)** Να επαληθεύσετε την ορθότητα του περιεχομένου των παρακάτω διατυπώσεων του κειμένου I, σημειώνοντας την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος** σε καθεμία από αυτές, κάνοντας τις αντίστοιχες κειμενικές αναφορές.

- i)** Το ποσοστό θανάτων λόγω βίας ανέβηκε κατά τον 20^ο αιώνα σε σχέση με το παρελθόν.
- ii)** Επειδή ο πόλεμος με τη σύγχρονη μορφή του ζημιώνει όλους τους εμπλεκόμενους η ειρήνη είναι περισσότερο βέβαιη.
- iii)** Οι πολύπλοκες σχέσεις των λαών στην εποχή της παγκοσμιοποίησης υπερβαίνουν τις δυνατότητες ορθολογικής σκέψης των ηγετών.
- iv)** Η καχυποψία απέναντι στις προθέσεις των άλλων λαών δείχνει ότι ο πόλεμος θεωρείται από πολλούς δεδομένος και αναπόφευκτος.
- v)** Σύμφωνα με το συγγραφέα η αντίληψη ότι το έθνος, η θρησκευτική και η πολιτιστική ταυτότητα ενός λαού πρέπει να αποτελούν τη μοναδική προτεραιότητά μας είναι ορθή.

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

B2)

- α) Ποιο είναι το μήνυμα της εικόνας του Κειμένου 2; (5 μον.) Θεωρείτε ότι αυτό το μήνυμα αποτυπώνεται στις σχολικές δράσεις των παιδιών, όπως αυτές καταγράφονται στο συνοδευτικό κείμενο; (4 μον.)

Να διατυπώσετε τις απόψεις σας σε 120-150 λέξεις.

Μονάδες 9

- β) «Δεν πρέπει να υποτιμάμε ποτέ την ανθρώπινη βλακεία. Τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο οι άνθρωποι έχουν την τάση να επιδίδονται σε αυτοκαταστροφικές πράξεις».

Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας, προκειμένου να υποστηρίξει τον παραπάνω ισχυρισμό του χρησιμοποιεί μια αναλογία. Αφού την εντοπίσετε, να εξετάσετε το ρόλο της (5 μον.) και την επίδρασή της στο ύφος του λόγου (1 μον.).

Μονάδες 6

B3)

- α) Να εξετάσετε τον τίτλο του Κειμένου 1 ως προς την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητά του (4 μον.) και στη συνέχεια, να συντάξετε έναν τίτλο αξιοποιώντας την ποιητική λειτουργία της γλώσσας. (2 μον.).

Μονάδες 6

- β) Ποια θεωρείτε ότι είναι η πρόθεση του συγγραφέα στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2;

- i) Να πληροφορήσει
- ii) Να πείσει
- iii) Να καταγγείλει
- iv) Να προβληματίσει και να συγκινήσει

Αφού επιλέξετε μία εκδοχή (2 μον.), να την αιτιολογήσετε, αναφερόμενοι σε δυο (2) γλωσσικές επιλογές (5 μον.), αλλά και στο νοηματικό περιεχόμενο του αποσπάσματος (2 μον.).

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ3Γ(ε)

Μονάδες 9

- Γ) Στο τραγούδι του αυτό (Κείμενο 3) ο Τζον Λένον ενθαρρύνει τον ακροατή να φανταστεί πώς θα ήταν ένας κόσμος όπου όλοι οι άνθρωποι θα ζουν ειρηνικά. Να εξηγήσετε πώς το πετυχαίνει αυτό αξιοποιώντας τουλάχιστον 3 κειμενικούς δείκτες. Πιστεύετε ότι η ελπίδα του τραγουδοποιού για ειρήνη διαψεύδεται σήμερα; Να διατυπώσετε τις απόψεις σας σε κείμενο 150-200 λέξεων.

Μονάδες 15

- Δ) *Ο διανοητής Yuval Noah Harari του Κειμένου Ι υποστηρίζει ότι στον 21ο αιώνα ο πόλεμος είναι μία ζημιογόνος «επιχείρηση» για όλους από κάθε άποψη. (2^η παρ.)*

Και διερωτάται: Πως θα μπορέσουμε να εδραιώσουμε μια κουλτούρα ειρήνης κάνοντας τα έθνη, τις θρησκείες και τις πολιτισμικές ταυτότητες λίγο πιο ρεαλιστικές, ταπεινές και ανεκτικές σε σχέση με την πραγματική θέση που έχουν στον κόσμο; (4^η παρ.)

Με αφορμή τα συγκεκριμένα αποσπάσματα που διαβάσατε, ως ευαισθητοποιημένος/η νέος/α που διαμαρτύρεται για τον πρόσφατο πόλεμο, αναλαμβάνεις να αποστείλεις στο διανοητή απαντητική επιστολή 350-400 λέξεων, στην οποία θα σχολιάζεις την πρώτη άποψή του, δίνοντας στη συνέχεια, τις προσωπικές σου απαντήσεις στο ερώτημα που θέτει.

Μονάδες 30